

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL SUCEAVA

Nr. 2360/A/2015 din 8 iunie 2015

ROMÂNIA	
Înalta Curte de Casație și Justiție	
Registratura Generală	
Intrare nr.	226
20.15. Luna 06 Căruța 10	

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În conformitate cu prevederile art. 514 și următoarele din Codul de procedură civilă, formulăm prezentul

RECURS ÎN INTERESUL LEGII

privind interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1049-1052 din Legea nr. 134/2010 raportate la dispozițiile art. 56, 76 și 82 din Legea nr. 71/2011, referitoare la procedura aplicabilă înscrierii drepturilor de proprietate dobândite în temeiul uzucapiunii.

Istoricul problemei

La nivelul judecătoriilor din circumscripția teritorială a Curții de Apel Suceava s-a identificat existența practicii neunitare în ce privește aplicarea procedurii speciale prevăzută de disp. art. 1049-1052 din Noul Cod de procedură civilă.

După consultarea jurisprudenței în materie și a celorlalte instanțe din țară s-a constatat că dispozițiile legale menționate au primit interpretări și aplicări diferite.

Astfel:

1. unele instanțe au aplicat procedura specială prevăzută de dispozițiile art. 1049-1052 Cod procedură civilă în toate cererile introduse după intrarea în vigoare a noului Cod, indiferent de momentul începerii posesiei. S-a argumentat că „dacă legiuitorul ar fi vrut să deroge de la aplicabilitatea imediată a procedurii speciale prevăzută de art. 1049 și urm. Cod procedură civilă în privința tuturor cererilor de uzucapiune imobiliară formulate după intrarea în vigoare a Noului Cod de procedură civilă, ar fi prevăzut expres că această procedură este aplicabilă doar în cazul uzucapiunilor începute sub imperiul Noului Cod civil. Chiar dacă anumite dispoziții procedurale fac trimitere la prevederile de drept material din Noul Cod civil, respectiv art. 930, acestea nu pot fi aplicate în cazul cererilor de constatare a dobândirii dreptului de proprietate prin uzucapiune în privința cărora este aplicabil Codul civil din 1864, în privința celorlalte dispoziții procedurale acestea urmând a fi aplicate corespunzător situației de fapt și

Operator date cu caracter personal nr. 8720

ROMÂNIA, Suceava, Str. Ștefan cel Mare Nr. 62

• Telefon 0230 – 215383; Fax 0230 – 524022, e-mail curteapel-suceava@just.ro

ROMÂNIA CURTEA DE APEL SUCEAVA

normelor de drept material aplicabile, reprezentate de Codul civil de la 1864. În acest sens sunt prevederile art. 1050 alin. 3, referitoare la înscrisurile ce trebuie anexate cererii, art. 1051 alin. 7 Cod procedură civilă” (Încheierea din 5 mai 2015, dată în dosarul nr. 34211/299/2014 al Judecătoriei Sectorului 1 București).

În același sens, s-a reținut că prevederile art. 1049-1052 din Noul Cod de procedură civilă fiind norme de procedură, cu caracter special, și neexistând nicio altă normă care să dispună altfel, trebuie admis că acestea sunt de imediată aplicare, astfel cum dispune expres art. 24 din Noul Cod de procedură civilă. Mai mult, art. 1049 din Noul Cod de procedură civilă se referă la „orice” cereri de înscriere în cartea funciară, nefăcând nicio distincție în raport de data introducerii lor la instanță (Încheierea din 07.05.2014, dată de Judecătoria Sectorului 2 București – Secția civilă în dosarul nr. 17926/300/2014).

II. alte instanțe nu au aplicat procedura specială prevăzută de dispozițiile art. 1049 - 1052 din Noul Cod de procedură civilă în cazul posesiilor începute anterior intrării în vigoare a acestui act normativ.

În unele cazuri, din considerentele hotărârilor nu rezultă, în mod expres, argumentele avute în vedere sub acest aspect (Sentința civilă nr. 2376/05.11.2013 a Judecătoriei Roman, dosar nr. 2663/294/2013; Sentința civilă nr. 35/21.01.2015, Judecătoria Podu-Turcului, dosar nr. 1551/829/2013; Sentința civilă nr. 288/7 mai 2014, Judecătoria Buhuși, dosar nr. 949/199/2013). În alte cazuri, soluția a fost argumentată prin aceea că, din interpretarea „coroborată și teleologică a dispozițiilor din cauză cu cele ale Noului Cod civil (2009), ce reglementează instituția uzucapiunii, se constată că aceste dispoziții procedurale sunt reglementate pentru uzucapiunile cărora li se aplică normele noi și nu cele din Codul civil de la 1864, întrucât efecte constitutive de drept nu mai au hotărârile judecătorești care constată uzucapiunea, ci cele care dispun asupra unor cereri de intabulare în cartea funciară a dreptului dobândit ca urmare a uzucapiunii.

Cum în sistemul Codului civil de la 1864 uzucapiunea constituia drepturi în temeiul hotărârii judecătorești retroactiv, de la data începerii posesiei, pe când în sistemul Codului civil din 2009, de la intabularea în cartea funciară și de la data formulării cererii de chemare în judecată, dispozițiile art. 1049 – 1052 Cod procedură civilă nu pot fi impuse în sistemul Codului civil vechi. Mai mult, procedura nouă, cu caracter special, deschide și calea unei proceduri cu caracter necontencios în anumite condiții de speță, incompatibilă cu instituția uzucapiunii reglementată de Codul civil de la 1864” (decizia civilă nr. 41/3.02.2015 a Tribunalului Dolj, Secția I civilă, dosar nr. 24390/215/2013).

III. În privința normelor de drept substanțial, în prima orientare jurisprudențială expusă :

- unele instanțe au reținut incidența în cauză a prevederilor Decretului - Lege nr. 115/1938 și ale art. 1052 din Noul Cod de procedură civilă (Încheierea nr. 399/10 decembrie 2014, Judecătoria Săliște, dosar nr. 533/294/2013; Încheierea nr. 20/28.01.2015 a Judecătoriei Întorsura Buzăului, dosar nr. 97/248/2014; Sentința civilă nr. 759 din 23 octombrie 2014,

ROMÂNIA CURTEA DE APEL SUCEAVA

Judecătoria Târgu Secuiesc, dosar nr. 125/322/2014; Încheierea nr. 1084 din 18.12.2014 a Judecătoriei Zărnești, dosar nr. 1089/338/2013);

- alte instanțe au reținut incidența dispozițiilor art. 1846 și urm. din Codul civil de la 1864 și ale art. 1052 din Noul Cod de procedură civilă (Sentința civilă nr. 145/2.02.2015, Judecătoria Urziceni, dosar nr. 1225/530/2013; decizia civilă nr. 234/18.02.2015 a Tribunalului Călărași, Secția civilă, dosar nr. 3701/202/2013; Sentința civilă nr. 671/2.04.2014, Judecătoria Roman, dosar nr. 2095/291/2013; Sentința civilă nr. 392/26 noiembrie 2014, Judecătoria Podu Turcului, dosar nr. 1653/29/2013);

- alte instanțe au reținut că pentru a se constata dobândirea dreptului de proprietate prin uzucapiune în condițiile art. 1869 și urm. din vechiul Cod civil nu se poate recurge la procedura reglementată de dispozițiile art. 1049 - 1052 Cod procedură civilă (Decizia civilă nr. 19/8.01.2015 a Tribunalului Constanța, dosar nr. 7702/42/2014).

IV. – în aplicarea aceluiași dispoziții diferite de drept material și de drept procesual civil, unele instanțe folosesc sintagma „*stabilește un drept de proprietate ...în favoarea reclamantului*” (Sentința civilă nr. 35/15.01.2015, Judecătoria Beiuș, dosar nr. 1188/187/2014), iar alte instanțe folosesc sintagma „*constată că reclamantii au dobândit dreptul de proprietate prin uzucapiune*” (Încheierea din 12 noiembrie 2014 a Judecătoriei Focșani, în dosarul nr. 7254/231/2013; Încheierea nr. 1116/27.01.2015 a Judecătoriei Galați, Secția civilă, în dosarul nr. 19579/233/2013).

V. - în aplicarea noilor dispoziții legale menționate (în ipoteza în care nu s-au formulat opoziții), unele instanțe soluționează astfel de cereri prin sentință, dată în ședința camerei de consiliu (Sentința civilă nr. 624/24.09.2014, Judecătoria Zărnești, dosar nr. 1630/338/2013; Sentința civilă nr. 3600/3.06.2014 a Judecătoriei Sibiu, dosar nr. 8024/306/2013), iar alte instanțe prin încheiere (cu nr. sau nu) dată în ședința camerei de consiliu (Încheierea nr. 92/4 decembrie 2013, Judecătoria Făgăraș, dosar nr. 2764/226/2013; Încheierea din 11.08.2014 a Judecătoriei Rupea, în dosarul nr. 632/293/2013; Încheierea nr. 6/8.01.2015 a Judecătoriei Săliște, dosar nr. 247/294/2014; Încheierea nr. 1116/27.01.2015 a Judecătoriei Galați, dosar nr. 19579/223/2013; Încheierea din 23.12.2014 a Judecătoriei Sehlean-Gară în dosar nr. 265/249/2014).

Subliniem faptul că practica judiciară neunitară sesizată rezultă din hotărâri pronunțate, în majoritate, de judecătorii, în raport de dispozițiile legale privind competența materială a instanțelor judecătorești acestea fiind, de regulă, rămase definitive prin neapelare.

Opinia majoritară, de principiu, a magistraților Secției I civilă a Curții de Apel Suceava este că procedura reglementată de dispozițiile art. 1049-1052 din noul Cod de procedură civilă se aplică numai situațiilor în care dobândirea dreptului de proprietate are loc prin înscrierea lui în cartea funciară ca urmare a constatării îndeplinirii condițiilor uzucapiunii. Incidența acestei proceduri speciale este indisolubil legată de efectul constitutiv al înscrierii în cartea funciară,

Operator date cu caracter personal nr. 8720

ROMÂNIA, Suceava, Str. Ștefan cel Mare Nr. 62

• Telefon 0230 – 215383; Fax 0230 – 524022, e-mail curteapel-suceava@just.ro

ROMÂNIA

CURTEA DE APEL SUCEAVA

care plasează uzucapiunile ale căror posesii au început înainte de intrarea în vigoare a noului Cod civil înafara zonei sale de aplicabilitate. Uzucapiunile guvernate de dispozițiile vechiului Cod civil produc efecte retroactive, dreptul de proprietate fiind dobândit odată cu momentul începerii posesiei.

1. Potrivit dispozițiilor art. 1049 din Noul Cod de procedură civilă, acestea sunt aplicabile *oricăror* cereri privind înscrierea în cartea funciară a drepturilor reale dobândite în temeiul uzucapiunii, iar disp. art. 6 alin. (4) din Codul civil prevăd că uzucapiunile sunt supuse legii în vigoare la momentul începerii posesiei. Acestea din urmă sunt însă norme de drept substanțial și vizează doar analiza elementelor de fond ale uzucapiunii.

La momentul intrării în vigoare a Noului Cod de procedură civilă era cunoscută aplicarea unor reguli de fond diferite posesiilor începute anterior noului Cod civil, în raport de cele începute ulterior.

Dacă legiuitorul cunoștea această diferență de tratament din perspectiva dreptului substanțial, este de presupus că a avut în vedere ambele ipoteze atunci când a prevăzut în art. 1049 din noul Cod de procedură civilă faptul că procedura se aplică *oricăror* cereri de înscriere în cartea funciară.

Este cunoscut faptul că noul Cod de procedură civilă a fost conceput și redactat prin corelare cu noul Cod civil, iar acestea urmau să intre în vigoare la aceeași dată.

Acest argument nu este însă suficient pentru a înlătura opiniile divergente exprimate deja de practica instanțelor prin hotărâri definitive, întemeiate pe interpretarea gramaticală a textului, fiind necesară, în lipsa intervenției legislative, folosirea pârgurilor legale pentru unificarea practicii judiciare.

2. Apreciem că divergența de opinii nu se justifică în cazul posesiilor exercitate asupra terenurilor din Transilvania și Bucovina (partea care a rămas pe teritoriul românesc), pentru imobilele înscrise în cartea funciară. În acest caz, anterior intrării în vigoare a Noului Cod de procedură civilă se aplica procedura specială prevăzută de Decretul - Lege nr. 115/1938 (art. 130), procedură care este aproape identică celei din art. 1049-1052 din noul Cod de procedură civilă (vechea procedură se aplica doar uzucapiunii extratabulare, iar dispozițiile din noua procedură se aplică *oricăror* cereri; noua procedură nu prevede cerința bătăii de tobă în două duminici succesive, aceasta fiind înlocuită cu publicarea somației, în diverse forme, timp de 6 luni).

Apreciem că în aceste cazuri, dacă imobilele sunt înscrise în cartea funciară, nu există justificare pentru a se înlătura dispozițiile art. 1049-1052 din noul Cod de procedură civilă.

Drept urmare, divergența de opinii ar rămâne în discuție pentru imobilele din Transilvania și din Bucovina (de Nord) neînscrise de cartea funciară, precum și pentru imobilele din celelalte zone ale țării.

3. Potrivit dispozițiilor art. 1051 alin. (7) din noul Cod de procedură civilă, instanța trebuie să cerceteze dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de Codul civil, fără a se face vreo distincție între vechiul și noul cod civil.

Or, noul Cod civil (art. 930 lit. c) prevede că regulile uzucapiunii extratabulare se aplică inclusiv imobilelor neînscrise în cartea funciară.

Operator date cu caracter personal nr. 8720

ROMÂNIA, Suceava, Str. Ștefan cel Mare Nr. 62

• Telefon 0230 – 215383; Fax 0230 – 524022, e-mail curteapel-suceava@just.ro

ROMÂNIA CURTEA DE APEL SUCEAVA

Însă, în raport de dispozițiile art. 6 alin. (4) din Codul civil, în mod evident, în cazul imobilelor neînscrise în cartea funciară se aplică dispozițiile noului Cod civil doar în cazul posesiilor începute după data de 1 octombrie 2011.

4. În procedura specială, reglementată de dispozițiile art. 1049 – 1052 Cod procedură civilă, dacă nu există opoziții formulate, cererea are caracter necontencios, caz în care instanța pronunță o încheiere, iar dacă s-au formulat opoziții, cererea capătă caracter contencios, caz în care instanța va pronunța o sentință. În ambele cazuri judecătorul este ținut să analizeze dacă sunt îndeplinite condițiile de fond (prevăzute de Codul civil) aplicabile posesiei din cauză.

Atașăm prezentei:

- hotărâri pronunțate de instanțe din țară cu privire la problema de drept în discuție, la care ne-am referit în cuprinsul prezentei,
- adresa Curții de Apel Constanța de informare cu privire la sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu recurs în interesul legii având ca obiect interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 35 și art. 1050 Cod procedură civilă raportat la prevederile art. 56, 76 și 82 din legea nr. 71/2011.

Cu deosebită considerație,

Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava

**Președinte,
Judecător Maria Andrieș**

